

JSBA

ISSN: 2651-1630

E-ISSN: 2672-9040

Journal of Social Science and Buddhist Anthropology

วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ

<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/index>

Wat Wang Tawan Tok Nakhon Si Thammarat, Thailand

pp. 684-697

บทความวิจัย

นวัตกรรมการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยว เมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม*

A INNOVATION TO COMMUNICATE IDENTITY AND LEGENDS OF CRADLE CIVILIZATION CITY ATTRACTIONS THE LAND OF BUDDHISM, COMPREHENSIVE NAKHON PATHOM PROVINCE

พระมงคลธรรมวิธาน¹ เกศินี ประทุมสุวรรณ¹Phramongkoldhammavidhan¹ Kesinee Pratumsuwan¹¹คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย นครปฐม¹Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University, Nakhon Pathom, Thailand¹Corresponding author E-mail: muangsalakul@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา และ 2) สร้างนวัตกรรมการสื่อสารอัตลักษณ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 รูป/คน และการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ผลการวิจัยพบว่า 1) อัตลักษณ์และตำนาน 1.1) นครปฐมเป็นเมืองโบราณแห่งหนึ่งที่มีความสำคัญ 1.2) สถานการณ์ยังคงเป็นที่น่าสนใจของคนไทยและต่างชาติ 1.3) ยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงาน โครงการ ควรต้องเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการขับเคลื่อน 1.4) ผลการดำเนินการต้องวางแผนเรื่องการเตรียมความพร้อมรับมือกับความเสี่ยง 1.5) ภาควิชาเครือข่ายการมีส่วนร่วม ยังคงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน 1.6) ปัญหา อุปสรรค จุดอ่อน จุดแข็ง นำมาพิจารณาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และ 1.7) นวัตกรรมที่สร้างมูลค่าด้านการท่องเที่ยวที่ตอบสนองกระแสสังคมวิถีใหม่ และ 2) นวัตกรรมการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่

* Received 12 December 2022; Revised 26 December 2022; Accepted 29 December 2022

อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม มีดังนี้ รูปแบบที่ 1 รูปแบบนวัตกรรมการออกแบบสื่อสารอัตลักษณ์และตำนาน ได้แก่ 1) การค้นหาอัตลักษณ์ 2) การออกแบบกิจกรรม 3) การออกแบบผังอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยว รูปแบบที่ 2 รูปแบบนวัตกรรมการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการแบบภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม 2) การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว 3) การบริหารจัดการการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยว รูปแบบที่ 3 รูปแบบนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่า ได้แก่ 1) การเสริมสร้างศักยภาพอัตลักษณ์ 2) การส่งเสริมและพัฒนาเรื่องราวที่บ่งบอกอัตลักษณ์ 3) การสื่อสารการตลาด และ 4) การส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม

คำสำคัญ: นวัตกรรม, การสื่อสารอัตลักษณ์, พระพุทธศาสนา

Abstract

The objectives of this research article were 1) study identity and myths 2) create innovation 3) transfer innovation. This research is a qualitative research, by in-depth interviews with 20 key informants, and focus group discussions with 18 people. Data were analyzed using contextual content analysis techniques. The research results were found as follows; 1) identity and legend 1.1) the general condition of an ancient city is very important 1.2) the situation is still interesting for both Thai and foreigners 1.3) strategies, policies, plans, projects should be Must be prepared to drive 1.4) Operational results must have a plan for preparedness to deal with risks that do not exist 1.5) Participating network partners 1.6) Problems, obstacles, weaknesses and strengths are taken into account in the current problem situation 1.7) innovation that creates value in tourism that responds to the new normal social trend 2) identity communication innovation and the legend of the city of civilization comprehensive Buddhist land Nakhon Pathom Province are as follows: Model 1: Identity and Mythology Communication Design Innovation Model: 1) Identity Search 2) Activity Design 3) Identity and Mythology Layout Design of Tourist Attractions Model 2: Administrative Innovation Model management, namely 1) Participatory Network Management 2) Tourism Resource Management 3) Communication Management of Identity and Legend of Tourist Attractions The third form of value-added innovation is 1) Strengthening identity potential 2) Promotion and development

of stories that indicate identity 3) Communication for marketing 4) Promote value-adding of identity communication and legends of the Cradle of Civilization.

Keywords: Innovation, Identity Communication, Buddhism

บทนำ

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทุกชีวิตต่างก็ต้องการความสุข ความมั่นใจ และความปลอดภัยให้กับตนเอง ครอบครัวและชุมชน สังคมจึงเป็นแหล่งรวมศูนย์ทางความคิดที่คนเราได้สร้างขึ้นเพื่อแสวงหาคำตอบทุกอย่างให้กับตนเอง ในสังคมทุกระดับชั้นเป็นแหล่งรวมคนหลายคนเข้าด้วยกัน ซึ่งในจำนวนผู้คนเหล่านั้น แต่ละคนต่างก็มีชีวิต มีจิตวิญญาณ มีความรู้สึกนึกคิดและมีจุดหมายปลายทางที่แตกต่างกันออกไป

การสื่อสารในฐานะที่เป็นเครื่องมือของการยึดโยงและเชื่อมร้อยความสัมพันธ์ของคนเรา นับเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิต ทั้งยังทวีความสำคัญมากขึ้นในยุคปัจจุบันที่โลกถูกถาโถมด้วยข้อมูลข่าวสารท่ามกลางเทคโนโลยีที่พลิกผัน การสื่อสารจึงมีประโยชน์ทั้งต่อปัจเจกบุคคลและสังคม ในแง่ปัจเจกบุคคล ช่วยให้คนเราเท่าทันตนเอง เท่าทันสังคม มีโลกทัศน์ วิสัยทัศน์ที่กว้างขึ้น พัฒนาต่อยอดการเรียนรู้ สังเกตองค์ความรู้ สืบสานมรดกภูมิปัญญา วัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น ในแง่สังคม การสื่อสารช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ สร้างความรู้ ความเข้าใจ ประสานความสัมพันธ์ เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคนในสังคม ช่วยสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีอันสะท้อนให้เห็นภาพความเจริญรุ่งเรืองวิถีชีวิตของผู้คน ช่วยธำรงสังคมให้อยู่ร่วมกันเป็นปกติสุข (สุปรีย์ สุวรรณบุรณ์, 2555) ดังนั้นเมื่อโลกของเราเจริญก้าวหน้าและขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีมากขึ้น กระบวนการสื่อสารในสังคมทั้งเนื้อหาและรูปแบบก็จะต้องได้รับการพัฒนาและสร้างสรรค์ให้เป็น “นวัตกรรม” ที่เหมาะสมไปพร้อมกันด้วย

อัตลักษณ์ (identity) หมายถึง ลักษณะพิเศษอันโดดเด่นของบุคคล สังคม หรือองค์กร อันเป็นการบ่งบอกถึงบุคคล สังคมหรือองค์กรนั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไรโดยมีการแสดงออกผ่านทางสัญลักษณ์ซึ่งมีความหมายเป็นที่เข้าใจร่วมกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น พิธีกรรม ประเพณี ศาสนา วัฒนธรรม ตำนาน เรื่องเล่า ประวัติศาสตร์และปรากฏการณ์ทางสังคม ซึ่งอัตลักษณ์นั้นเกิดจากกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (อภิญา เฟื่องฟูสกุล, 2546) เป็นการสร้างความหมายผ่านระบบสัญลักษณ์ภาพตัวแทน หรือเป็นการนำเสนอภาพตัวแทนที่ว่า “อะไรบ้างที่เป็นเรา” และ “เรามีความแตกต่างจากคนอื่นอย่างไร” (นิษฐา หรุ่นเกษม, 2549) อัตลักษณ์จึงไม่ได้ถือกำเนิดขึ้นเอง แต่เป็นการก่อรูปจากสิ่งที่เป็นอยู่จริง และดำรงไว้เพื่อให้เกิดการรับรู้สำหรับตนเองและผู้อื่น โดยมีกระบวนการทางสังคมในการร่วมสร้าง สืบทอด มีลักษณะเป็นพลวัตที่สัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนแปลงตามเงื่อนไขของเวลาและสังคม

เมืองนครปฐม เป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน และเป็นเมืองที่มีอัตลักษณ์โดดเด่นทางกายภาพ มีบทบาทสำคัญทางด้านพระพุทธศาสนาตั้งแต่สมัยทวารวดี จนถึงปัจจุบัน มีรูปแบบอารยธรรมของตนเอง รวมถึงยังรับอารยธรรมจากภายนอกเข้ามา ผสมผสานกับวัฒนธรรมเดิม กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และภาษา มีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาเฉพาะถิ่นที่ผสมกลมกลืนระหว่างวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ สืบทอดกันมา คนในชุมชนบางส่วนยังคงรักษาสถาปัตยกรรมที่เป็นวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมไว้และมีบางส่วนได้เลือนหายไปกับกาลเวลา จังหวัดนครปฐมจึงนับเป็นจังหวัดที่มีอารยธรรม ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว ทั้งมีความพร้อมทางด้านการผลิตทั้งภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม เป็นอู่อารยธรรมสำคัญในแผ่นดินสุวรรณภูมิ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม เป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เป็นปัจจัยสำคัญของการกระจายรายได้ เป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้ซึมซับคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมอันดีของวิถีชีวิตแบบไทยไปสู่การยกระดับสังคมที่มีคุณภาพ เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนามีส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้คนในชุมชนเกิดจิตสำนึกถึงความรับผิดชอบดูแลและส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวเองก็จะมีจิตผูกพันกับศาสนาผ่านความประทับใจที่ได้มา (สำนักงานจังหวัดนครปฐม, 2561)

การสื่อสารเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว กระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน ภายใต้กระแสการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งนับเป็นการท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคมที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี (ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว, 2556)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจทำวิจัย เรื่อง นวัตกรรมการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรมแดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะตัวของชุมชนอันมีศักยภาพโดดเด่น ซึ่งชุมชนสามารถใช้อัตลักษณ์หรือสิ่งที่ตนเองมีอยู่เพื่อสื่อสารออกไป ทำให้การสื่อสารอัตลักษณ์ของชุมชนสามารถถูกนำมาใช้เป็นที่ดึงดูดใจในการท่องเที่ยว ผ่านการมีส่วนร่วมทางการสื่อสารของสมาชิกในชุมชน กล่าวได้ว่าการสื่อสารอัตลักษณ์เป็นสิ่งที่สามารถช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของชุมชนได้ ตามแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา (Education) การสร้างสรรค์งาน (Creativity) และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property) ที่มีความเชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ทาง

สังคม และเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่ ซึ่งก่อให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสร้างมูลค่าเพิ่มให้ต่อสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับสารหรือนักท่องเที่ยวได้รับรู้ ถึงความเป็นชุมชนของจังหวัดนครปฐมได้อย่างน่าสนใจ และเพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งความยั่งยืนของชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนา จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อสร้างนวัตกรรมการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนา จังหวัดนครปฐม มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิตามคุณสมบัติ ซึ่งต้องมีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยระบุไว้ ได้เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยพิจารณาเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 20 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

- 3.1 ผู้วิจัยจะทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโครงการการวิจัย เพื่อขออนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามที่กำหนดไว้ในทำการวิจัย

- 3.2 การเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้น ใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล ใช้เวลารูป/คนละประมาณ 60 นาที

- 3.3 ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

- 3.4 ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้จนครบทุกประเด็น โดยขณะที่สัมภาษณ์เชิงลึกนั้น ผู้วิจัยจะขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Techniques)

ระยะที่ 2 การสร้างนวัตกรรมการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ บุคคลที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีความเชี่ยวชาญตามคุณสมบัติ ได้พิจารณากำหนดเลือก จำนวน 18 รูป/คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นข้อคำถามที่จะใช้ในการสนทนากลุ่มเสนออาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย เพื่อพิจารณาชี้แนะปรับปรุงหรือแก้ไข จากนั้นนำไปตั้งเป็นคำถามจากการสนทนากลุ่มเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการระดมสมอง (Brain Storming) รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะหลักขณะร่วมกัน (Common Character) รวมถึงหาข้อสรุป (Common Conclusion) จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสนทนากลุ่ม
4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลมาจัดกลุ่มตามประเด็นหลักของการสนทนากลุ่ม หากมีประเด็นที่ไม่ชัดเจนผู้วิจัยใช้วิธีการจัดกลุ่มประเด็นข้อความ (Word Grouping) แล้วทำการอธิบายขยายความ (Explanation) โดยเรียบเรียงถ้อยคำขึ้นใหม่จากข้อมูลให้ผู้ให้ข้อมูลมาทำการตีความ (Interpretation) บางประโยคหรือบางถ้อยคำที่ผู้ให้ข้อมูลให้มาจำเป็นต้องตีความหรือแปลความหมายแฝง ผู้วิจัยจะทำการตีความถ้อยคำ ดังกล่าวโดยอาศัยบริบทของการสนทนากลุ่มมาสนับสนุนการตีความ และทำการพรรณนาความ (Description) เป็นการเรียบเรียงถ้อยคำ โดยการจัดระบบการเกิดขึ้นก่อน-หลังของเนื้อหาสาระจากการวิเคราะห์พร้อมกับการพรรณนาเชื่อมโยงแต่ละเนื้อหาหรือเหตุการณ์ให้มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน และตรงตามประเด็นที่ดำเนินการสนทนากลุ่ม แล้วนำมาสรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. อัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธศาสนา จังหวัดนครปฐม

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์หรือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเพื่อศึกษาคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและสังคม รวมถึงสถานที่ที่มีความผูกพันทางจิตใจของชนรุ่นหลังเพื่อชื่นชม และเรียนรู้ประวัติศาสตร์และโบราณสถานในแหล่งท่องเที่ยวที่นั่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ได้แก่ การจัดเส้นทางท่องเที่ยวตามรอยประวัติศาสตร์ อุทยานประวัติศาสตร์ชมซากอารยธรรมโบราณสถานต่าง ๆ อนุสาวรีย์/อนุสรณ์สถาน สิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่าและความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ทั้งนี้ อัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดน

พระพุทธศาสนา จังหวัดนครปฐม มีประเด็นที่ครอบคลุมรอบด้านและหลายมิติ ตั้งแต่สภาพแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร ในฐานะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์จะเชิญนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวได้อย่างไร มีการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร ปัญหาในการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร และอุปสรรคในการจัดการการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร ซึ่งแต่ละด้านมีประเด็นที่น่าสนใจ สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1.1 สภาพทั่วไปของตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนา จังหวัดนครปฐม มีดังนี้

1.1.1 สภาพทั่วไปของตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนา จังหวัดนครปฐม เป็นเมืองโบราณที่มีความสำคัญมากแห่งหนึ่ง ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย เชื่อมต่อกับสมัยประวัติศาสตร์ตอนต้น เป็นจุดเริ่มต้นแห่งการตั้งถิ่นฐานทางพระพุทธศาสนาเป็นแห่งแรกในสมัยทวารวดีประมาณพุทธศตวรรษที่ 11 เป็นต้นมา จากหลักฐานทางโบราณคดี ทำให้ทราบว่ามีการเข้ามาอยู่ในพื้นที่นี้มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายยุคโลหะ ภายหลังสังคมเกษตรกรรม อายุประมาณ 2,000 ปี มาแล้ว ก่อนที่จะพัฒนามาเป็นชุมชนสมัยประวัติศาสตร์ในสมัยทวารวดี และได้พัฒนาการตั้งถิ่นฐานต่อเนื่องกันจนถึงปัจจุบัน

1.1.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนา จังหวัดนครปฐม มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน รวมถึงอารยธรรมที่มีพระพุทธศาสนาอยู่ควบคู่กับการพัฒนาจิตใจ และศาสนวัตถุสถานที่มีความเป็นอัตลักษณ์สำคัญ

1.2 สถานการณ์ตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนา จังหวัดนครปฐม มีดังนี้

1.2.1 สถานการณ์ตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนา จังหวัดนครปฐม ยังคงเป็นที่น่าสนใจของคนไทยและต่างชาติ เนื่องจากจังหวัดนครปฐมมีประวัติศาสตร์ที่มีความน่าสนใจที่หลากหลาย โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา

1.2.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนา จังหวัดนครปฐม เนื่องด้วยความเป็นประวัติศาสตร์อันยาวนาน ร่องรอยและมรดกทางวัฒนธรรมทั้งที่เป็นวัตถุและเป็นจารีตปฏิบัติที่สืบทอด สืบสาน ให้คงเหลือไว้เป็นที่ศึกษาเรียนรู้และเป็นที่ให้เยี่ยมชมความเจริญรุ่งเรืองของยุคสมัยก่อน

1.3 ยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงาน โครงการ ในการบริหารจัดการตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร มีดังนี้

1.3.1 ยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงาน โครงการ ในการบริหารจัดการตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธรูปศาสนาแบบครบวงจร ควรต้องมีการเตรียมตัวให้พร้อมในการขับเคลื่อน เพื่อเป็นแบบแผนล่วงหน้าในการลงมือปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและเป็นการป้องกันความผิดพลาดที่ไม่คาดคิดอีกด้วย

1.3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงาน โครงการ ในการบริหารจัดการตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธรูปศาสนาแบบครบวงจร เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการเพื่อเป็นการเตรียมแผนที่จะขับเคลื่อนการท่องเที่ยวให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.4 ผลการดำเนินการสื่อสารตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธรูปศาสนาแบบครบวงจร มีดังนี้

1.4.1 ผลการดำเนินการสื่อสารตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธรูปศาสนาแบบครบวงจร เป็นกระแสดอรับบริการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวในเชิงประวัติศาสตร์หรือเชิงวัฒนธรรมยังได้รับความนิยม แต่ต้องวางแผนเรื่องของการเตรียมความพร้อมรับมือกับความเสี่ยงที่ไม่คาดคิด เช่น โรคติดต่อที่ทำให้กิจการต้องหยุดชะงัก

1.4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลการดำเนินการสื่อสารตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธรูปศาสนาแบบครบวงจรที่ผ่านมา ถือได้ว่าเป็นความสำเร็จที่เกิดขึ้นในเรื่องของการจัดการท่องเที่ยว ที่ได้รับการตอบรับจากทุกภาคส่วนอย่างกว้างขวาง เพราะนอกเหนือจากการมีสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นเชิงประวัติศาสตร์ นครปฐมยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย อันจะรองรับนักท่องเที่ยวได้

1.5 ภาคิเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการสื่อสารตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธรูปศาสนาแบบครบวงจร มีดังนี้

1.5.1 ภาคิเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการสื่อสารตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธรูปศาสนาแบบครบวงจร ยังคงต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว ควรให้ความร่วมมือในการร่วมกันวางแผนงาน ขับเคลื่อนให้ประสบความสำเร็จ

1.5.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาคิเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการสื่อสารตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธรูปศาสนาแบบครบวงจร ภาคิเครือข่ายควรเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนา เพื่อให้เกิดความหลากหลายความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวให้ครบวงจร

1.6 ปัญหา อุปสรรค จุดอ่อน จุดแข็ง ในการจัดการตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธรูปศาสนาแบบครบวงจร มีดังนี้

1.6.1 ปัญหา อุปสรรค จุดอ่อน จุดแข็ง ในการจัดการตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธรศาสนาแบบครบวงจร ปัญหา อุปสรรค และจุดอ่อนต่าง ๆ จะต้องได้รับการนำมาพิจารณาควบคู่กับสภาพปัญหาและบริบท เพื่อนำไปสู่การสร้างโอกาสและนำมาเป็นจุดแข็งในการท่องเที่ยว

1.6.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค จุดอ่อน จุดแข็ง ในการจัดการตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธรศาสนาแบบครบวงจร ทุกภาคส่วนควรตระหนักและให้ความสำคัญในการดูแล ปกป้อง รักษา ที่นอกเหนือจากการแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากสถานที่ท่องเที่ยว

1.7 นวัตกรรมการสร้างอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธรศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม มีดังนี้

1.7.1 นวัตกรรมการสร้างอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธรศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม มีความหลากหลายทางประวัติศาสตร์ทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ สิ่งปลูกสร้างที่ยังเหลือสืบทอดจนถึงปัจจุบันนำมาสู่การสร้างนวัตกรรมรูปแบบที่สร้างมูลค่าด้านการท่องเที่ยวที่ตอบสนองกระแสสังคมวิถีใหม่

1.7.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนวัตกรรมการสร้างอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธรศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม การจัดการท่องเที่ยวถึงแม้จะมีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากรองรับนักท่องเที่ยว แต่ต้องมีการวางแผนโดยเฉพาะเรื่องของการบริการ และการจัดการที่จะเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

2. นวัตกรรมการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธรศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม เป็นการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาทรัพยากรของอนุชนรุ่นหลังด้วย โดยถือเอาประโยชน์สูงสุดในทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ดีให้แก่ผู้มาเยือน และเป็นการปรับปรุงคุณภาพชีวิต โดยความร่วมมือของหลาย ๆ ฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ในท้องถิ่นนั้น ๆ กระตุ้นเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษา เอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้ได้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุดและใช้ประโยชน์ได้ยาวนานที่สุด ซึ่งโบราณสถาน โบราณวัตถุส่วนใหญ่อยู่ยุคทวารวดี ทำให้คนในชุมชนเกิดการรับรู้และเกิดสำนึกร่วมในความเป็นคนในพื้นที่ที่มีความโดดเด่นในอารยธรรมทวารวดี โดยมุมมองของคนในชุมชนรู้สึกว่าเป็นเรา พวกเรา แตกต่างจากเขา พวกเขา และเข้าใจว่าชุมชนของเรามีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นแตกต่างจากชุมชนอื่นอย่างไรซึ่งเป็นอัตลักษณ์ร่วมของชุมชนนั้นถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความเหมือนกัน และการหวงแหน และนำสิ่งที่วีรชนได้สร้างไว้มาต่อยอด ออกแบบ และพัฒนา เพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มซึ่งต้องดำเนินการรูปแบบเป็นขั้นตอน ดังนี้

รูปแบบที่ 1 นครปฐม เป็นเมืองโบราณที่มีความสำคัญมากแห่งหนึ่ง ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย เชื่อมต่อกับสมัยประวัติศาสตร์ตอนต้น เป็นจุดเริ่มต้นแห่งการตั้งถิ่นฐานทางพระพุทธศาสนาเป็นแห่งแรกในสมัยทวารวดีประมาณพุทธศตวรรษที่ 11 เป็นต้นมา การนำสิ่งที่มีอยู่ในทางประวัติศาสตร์ การกำหนดคุณค่ามาออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสม จะเป็นการส่งเสริมและกระตุ้นการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี จึงเกิดเป็น **รูปแบบนวัตกรรมการออกแบบสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม** ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การค้นหาอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร 2) การออกแบบกิจกรรม อัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร 3) การออกแบบผังอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร

รูปแบบที่ 2 เป็นการพัฒนาอันสืบเนื่องมาจากการเห็นรากเหง้าของจังหวัดนครปฐมที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน และได้มีการกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวแล้ว จึงนำมาสู่การเกิดเป็น **รูปแบบนวัตกรรมการบริหารจัดการการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม** ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การบริหารจัดการแบบภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม 2) การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว 3) การบริหารจัดการการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร อย่างยั่งยืน

รูปแบบที่ 3 การดำเนินการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ นอกเหนือจากการได้มาซึ่งกิจกรรมที่มีความเหมาะสม มีการบริหารจัดการที่ดีแล้ว สิ่งที่สำคัญไม่ได้คือ **รูปแบบนวัตกรรมการบริหารจัดการการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม** จะต้องเกิดจากการผสมผสานความร่วมมือทั้งภายในจังหวัดและหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวในระดับประเทศเพื่อเผยแพร่ ขยายผลให้กว้างขวางออกไป ซึ่งการเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวจะต้องดำเนินการไปพร้อมกันในทุกมิติจึงเกิดเป็นนวัตกรรม ซึ่งประกอบด้วย 1) นวัตกรรมเสริมสร้างศักยภาพอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร 2) การส่งเสริมและพัฒนาเรื่องราวที่บ่งบอกอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม 3) นวัตกรรมการสื่อสารการตลาดในการส่งเสริมอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม และ 4) นวัตกรรมส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรม แดนพระพุทธศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม

อภิปรายผล

1. อัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธรศาสนา จังหวัดนครปฐม การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเพื่อศึกษาคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและสังคม รวมถึงสถานที่ที่มีความผูกพันทางจิตใจของชนรุ่นหลังเพื่อชื่นชมและเรียนรู้ประวัติศาสตร์และโบราณสถานในแหล่งท่องเที่ยวที่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เช่น การจัดเส้นทางท่องเที่ยวตามรอยประวัติศาสตร์ อุทยานประวัติศาสตร์ชมซากอารยธรรมโบราณสถานต่าง ๆ อนุสาวรีย์หรืออนุสรณ์สถาน สิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่าและความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ดังที่ สินธุ์ สโรบล ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนฐานชุมชนเป็นกระบวนการสร้างทางเลือกในการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวที่คนในชุมชนเข้ามำกำหนดทิศทางและรูปแบบการท่องเที่ยวบนฐานคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและมีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้านต่าง ๆ อาทิ ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตและวิถีการผลิตของชุมชนมาเป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถและแสดงบทบาทในการดำเนินงาน ตั้งแต่การทบทวนทุนเดิม การค้นหาข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ การวางแผนดำเนินงาน การวิเคราะห์และสรุปบทเรียน การประเมินความสำเร็จ ความล้มเหลว รวมทั้งการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่สร้างความยั่งยืนและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น ตลอดจนคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับกิจการท่องเที่ยวต่อธรรมชาติ เป็นสำคัญ (สินธุ์ สโรบล, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรภรณ์ ระยัศรี ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร” พบว่า นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า ศิลปกรรมไทยเป็นสิ่งที่ควรช่วยกันอนุรักษ์และศึกษา กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบ ได้แก่ การเที่ยวชมศิลปกรรมความสวยงามของวัด และประโยชน์ที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการเดินทางมาเที่ยววัด คือ การได้ผ่อนคลายความเครียด เกิดความสบายใจ และได้พัฒนาจิตใจให้สงบ (วัชรภรณ์ ระยัศรี, 2551)

2. นวัตกรรมการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทธรศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม การท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาทรัพยากรของอนุชนรุ่นหลังด้วย โดยถือเอาประโยชน์สูงสุดในทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ดีให้แก่ผู้มาเยือน และเป็นการปรับปรุงคุณภาพชีวิต โดยความร่วมมือของหลาย ๆ ฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ในท้องถิ่นนั้น ๆ กระตุ้นเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ

โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่า อนุรักษ์ รักษา เอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้ได้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุดและใช้ประโยชน์ได้ยาวนานที่สุด ซึ่งโบราณสถาน โบราณวัตถุส่วนใหญ่อยู่ในยุคทวารวดี ทำให้คนในชุมชนเกิดการรับรู้และเกิดสำนึกร่วมในความเป็นคนในพื้นที่ที่มีความโดดเด่นในอารยธรรมทวารวดี โดยมุมมองของคนในชุมชนรู้สึกว่าเป็นเรา พวกเรา แตกต่างจากเขา พวกเขา และเข้าใจว่าชุมชนของเรามีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นแตกต่างจากชุมชนอื่นอย่างไรซึ่งเป็นอัตลักษณ์ร่วมของชุมชนนั้นถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความเหมือนกัน และการหวงแหน และนำสิ่งที่วีรชนได้สร้างไว้ มาต่อยอด ออกแบบ และพัฒนา เพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม ซึ่ง กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดย ศ.ดร.นพ.สิริฤกษ์ ทรงศิวิไล ปลัดกระทรวง อว., รศ.ดร.พาสีธี หล่อธีรพงศ์ รองปลัดกระทรวง อว., นายธวัชชัย เศรษฐจินดา รองประธานกรรมการหอการค้าไทย และนางสาวฐาปนีย์ เกียรติไพบูลย์ รองผู้ว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการขับเคลื่อนโครงการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์สร้างสรรค์ เป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องตามหมุดหมายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มุ่งเน้นคุณค่าและความยั่งยืน สามารถเพิ่มพูนมูลค่าทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้อย่างเป็นรูปธรรม (กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565) ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทรสุภา ลีลานภาพรรณ ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงพุทธ: ศึกษาเฉพาะกรณีแหล่งวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร” พบว่า การท่องเที่ยวเชิงพุทธ เป็นการเดินทางไปท่องเที่ยวยังพุทธสถานใด ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบำเพ็ญบุญกุศลริยวัตถุ 10 หรืออย่างใดอย่างหนึ่งตามคติทางพระพุทธศาสนา (ภัทรสุภา ลีลานภาพรรณ, 2551) นอกจากนั้น ยังหมายรวมถึงการเดินทางไปเพื่อสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ปฏิบัติธรรมและเข้าร่วมศาสนพิธี งานเทศกาลประเพณีต่าง ๆ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงพุทธที่สำคัญ ได้แก่ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นต้นแบบในการเสด็จประพาสไปสูพุทธศาสนสถาน พระพุทธศาสนาผสมผสานอยู่ในวิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทยมาแต่โบราณ และกระแสสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ทำให้ประชาชนนิยมหาทางออกจากความรีบเร่ง สับสน วุ่นวาย ด้วยการเดินทางท่องเที่ยวในลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงพุทธจากการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงพุทธในแหล่งวัฒนธรรมกรุงเทพมหานครทั้ง 3 แหล่งพบว่า นักท่องเที่ยวสามารถดำเนินกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาต่าง ๆ ได้ด้วยการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การสวดมนต์ การฟังธรรม และการบำเพ็ญภาวนา นอกจากนั้น ยังสามารถเยี่ยมชมและศึกษาแหล่งศิลปวัฒนธรรม ซึ่งก่อให้เกิดคุณค่าทางการท่องเที่ยวเชิงพุทธความสำคัญและคุณค่าของการท่องเที่ยวเชิงพุทธที่สำคัญ 3 ด้าน คือ 1) ด้านการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณี ก่อให้เกิดการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทย เอกลักษณ์ของชาติและสืบทอดปรัชญาคติและศาสนคติ 2) ด้านเศรษฐกิจ ช่วยลดปัญหาความยากจน ส่งเสริมการดำเนินชีวิตหรือการบริหารจัดการตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) ด้านการพัฒนาชีวิตและจิตใจ ก่อให้

เกิดการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพคนและสังคม ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมอันดี และส่งเสริมการเรียนรู้ทางดานศาสตร์และศิลป์ของศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า นวัตกรรมการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยว เมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม มีจำนวน 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 รูปแบบนวัตกรรมการออกแบบสื่อสารอัตลักษณ์และตำนาน ได้แก่ 1) การค้นหาอัตลักษณ์ 2) การออกแบบกิจกรรม 3) การออกแบบผังอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยว รูปแบบที่ 2 รูปแบบนวัตกรรมการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการแบบภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม 2) การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว 3) การบริหารจัดการการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยว รูปแบบที่ 3 รูปแบบนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่า ได้แก่ 1) การเสริมสร้างศักยภาพอัตลักษณ์ 2) การส่งเสริมและพัฒนาเรื่องราวที่บ่งบอกอัตลักษณ์ 3) การสื่อสารการตลาด 4) ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม ทั้งนี้เพื่อให้ นวัตกรรมการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม ตอบโจทย์การท่องเที่ยวในสังคมวิถีใหม่มากยิ่งขึ้น จึงได้เสนอแนะแนวทางการดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้ 1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ประกอบด้วย 1) การประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม 2) ให้ความรู้ความเข้าใจด้านการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม 3) อนุรักษ์การท่องเที่ยวที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ในจังหวัดนครปฐม 4) พัฒนากลไกด้านพฤติกรรมกรการท่องเที่ยวที่พึงประสงค์ทั้งผู้ประกอบการและสร้างจิตสำนึกในโบราณสถาน 5) ออกแบบอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม ให้เท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่ตลอด 2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ประกอบด้วย 1) ทุกภาคส่วนควรนำเสนอการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม 2) ทุกภาคส่วนควรบริหารจัดการการแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม 3) ทุกภาคส่วนควรหาวิธีการการเพิ่มมูลค่าการสื่อสารอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม เพื่อก่อเกิดรายได้ และรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย 3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรดำเนินการวิจัยและพัฒนาโดยอาศัยที่เครื่องมือหลากหลายในการศึกษาเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคม 2) ควรศึกษาเปรียบเทียบอัตลักษณ์และตำนานแหล่งท่องเที่ยวเมืองอุอาร์ยธรรม แดนพระพุทศาสนาแบบครบวงจร จังหวัดนครปฐม กับจังหวัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). เปิดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์สร้างสรรค์ มุ่งสร้างเศรษฐกิจรายได้สูงแก่พื้นที่. เรียกใช้เมื่อ 11 มีนาคม 2565 จาก <https://www.ops.go.th/th/all-news/news-executive/item/7379-2022-09-15-07-17-39>
- ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2556). แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. เรียกใช้เมื่อ 13 กันยายน 2565 จาก <http://tourismdan1.blogspot.com/>
- นิษฐา หุ่นเกษม. (2549). การสื่อสารกับปฏิบัติการสร้างภาพตัวแทน ผ่านสื่อพิพิธภัณฑสถานในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรสุภา ลีลานภาพรณ. (2551). การท่องเที่ยวเชิงพุทธ: กรณีศึกษาแหล่งวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร. ใน สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วัชรภรณ์ รัชต์ศรี. (2551). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานจังหวัดนครปฐม. (2561). แผนพัฒนาจังหวัดนครปฐม 4 ปี พ.ศ. 2561 - 2564. นครปฐม: กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนา จังหวัดนครปฐม.
- สินธุ์ สโรบล. (2551). ชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: ข้อเสนอเพื่อการปรับตัวของชุมชนดีเด่นด้านการท่องเที่ยวไทย. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สุปรีย์ สุวรรณบุรณ์. (2555). การสื่อสาร. เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2555 จาก <http://www.ipesp.ac.th/learning/thaichapter1-1.html>
- อภิญา เพ็ญฟูสกุล. (2546). อัตลักษณ์: การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา.